

Een kelk vol met teater

Met Nieuwsblad 23/9/81

Zesde speelseizoen als experimenteel vormingsteater

Op het vlak van teater heeft Brugge zeker en vast niet te klagen. Naast de stedelijke stadsschouwburg, die voornamelijk als receptief teater een eigen plaats tracht in te nemen kan de toneelliefhebber nog een keuze maken uit het aanbod van drie zogenaamde kamerteaaters: de Korre, Teater 19 en De Kelk. Daarnaast mag ook de impact van verscheidene Brugse amateursgezelschappen zeker ook niet onderschat worden.

Het is nu reeds het zesde speeljaar dat teater „De Kelk”, gelegen in de Langestraat 69 te Brugge, zijn deuren voor het toneelminnend publiek openstelt. Dit jaar poogt men opnieuw een programmatie aan te bieden waar de bezoeker wel zijn gading kan in vinden. In het knusse teaterzaaltje staan er vijf produkties op stapel. Drie hiervan zijn eigen produkties en twee zijn gastprodukties. Om de draad der traditie terug op te nemen, brengt teater De Kelk dit jaar een nieuw stuk van de Brugse bekende auteur en tevens stichter van dit teater Rudy Geldhof op de scène.

Teaterdirecteur Johan Cloetens, een beetje de man achter de schermen van De Kelk, is reeds volle drie jaar verantwoordelijk voor de algehele koördinatie en de programmatie van het teaterseizoen. Met zijn 28 jaar is hij momenteel de jongste teaterdirecteur van de erkende gezelschappen in Vlaanderen. Hij heeft zijn opleiding gevolgd aan het RITCS-Brussel en heeft als realizator een BRT-ervaring achter de rug. Onder zijn impuls en samen met Rudy Geldhof, voorzitter van de beheerraad van teater De Kelk, heeft hij er voor gezorgd dat dit teater enkele jaren geleden officieel erkend werd als een D-gezelschap voor experimenteel vormingsteater.

Volgens Johan Cloetens is er de laatste jaren van seizoen tot seizoen een gunstige evolutie merkbaar in dit teater. Vorig jaar werden er niet minder dan 3.000 toeschouwers genoteerd. De professionele werking is er op vooruitgegaan. Akteurs en regisseur geraken blijkbaar steeds beter op elkaar ingespeeld. Dat teater De Kelk niet zo maar kan weggeveegd worden van de landkaart der Vlaamse erkende teaaters en een eigen specifieke plaats binnen het totale teatergebeuren inneemt, is — aldus Johan Cloetens — ook aan te tonen door de toenemende bekendheid buiten Brugge. De groeiende vraag naar reisvoorstellingen door verenigingen en organisaties

vormt hiervan het levende bewijs. Vorig jaar waren er zo'n 30-tal reisvoorstellingen van teater De Kelk doorheen het ganse Vlaamse land. Al deze factoren tonen volgens de direktie aan dat dit teater in de loop der vorige jaren uitgegroeid is tot een professioneel teater. Van klein naar „groot” teater waar toch nog de intimiteit en het contact met de bezoeker een belangrijke plaats inneemt.

Realistisch

De visie, die Johan Cloetens samen met Rudy Geldhof en Jacy Tummers, een beetje de „huisregisseur van teater De Kelk, naar voren proberen te brengen wat betreft de programmatie is experimenteel teater te brengen. Zoals Johan Cloetens het omschrijft: „We zoeken naar echt en puur teater met een realistische inslag waar de menselijke verhoudingen primeren. Aldus trachten we ofwel eigen creaties te brengen ofwel een evaluatie van het klassieke oude toneel. Daarin pogen we dan een visie te steken, die nieuw en innoverend is en — omdat het een kamerteaater betreft — natuurlijk aangepast is aan de scenische mogelijkheden.”

Het nieuwe toneelseizoen dit jaar poogt meer dan vroeger — aldus de direktie — rekening te houden met het feit dat teater

op de eerste plaats voor het publiek op een interessante wijze gebracht wordt, dan moet het passen in het kader van De Kelk zelf en op de eerste plaats verwijzen naar konkrete situaties waarbij de menselijke verhoudingen als centraal thema steeds de rode leidraad moet vormen.

Dit jaar worden aldus volgende stukken gepresenteerd. Een eerste stuk is „Jacques de faralist” van D. Diderot, gebracht door het Raamteater uit Antwerpen (première 2 oktober). Hierin worden de sociale verhoudingen tussen meester en knecht van vlak voor de Franse revolutie uitgerafeld. Vervolgens gaat het nieuwste stuk van Rudy Geldhof op 6 november in première in een regie van Jacky Tummers. Dit stuk met als titel „Bob en Liesbeth” gaat over de maatschappelijke bourgeoisie en geslaagden, iets ongewoons voor wie de andere stukken van Geldhof kent. Toch is het opnieuw een stuk met het nodige realisme en de speelse humor, die soms dramatische wendingen aanneemt. Op 20 december wordt er plaats geruimd voor de „stijloefeningen” van Raymond Queneau, een eigen produktie van teater De Kelk (regie Jacky Tummers). Als laatste eigen produktie brengt men op 12 februari 1982 in première „Het zeepaard” van Edward G. Moore. In een bewerking van Geldhof en terug in regie van Tummers kadert dit stuk opnieuw in het realisme, dat in De Kelk steeds een primordiale plaats heeft ingenomen. „Het zeepaard” toont een momentopname uit een bijzonder illuzieloze liefdesrelatie tussen een zeeman en een barvrouw. Tot slot van het seizoen is Malpertuis-Tielt vanaf 26 maart te gast met „He, Joe, geef het op”.

Wat betreft de reisvoorstellingen gaat teater De Kelk dit jaar op stap met Katanga Diane, het suksesstuk van R. Geldhof, dat nu reeds meer dan 4 jaar aan aktualiteit nog niets heeft ingeboet. Ook „stijloefeningen” van R. Queneau staat op het reisprogramma, evenals een produktie van vorig jaar: „Kampioenen” van R. Mestre. Tot slot zegt Cloetens: „Het feit dat er nu overal produkties van De Kelk gespeeld worden en dat we zelfs doorgedrongen zijn tot op de plateau's van de grote schouwburgen betekent in realiteit dat we toch geslaagd zijn. Eigenlijk rapen wij de stenen uit het vuur en andere teaters kunnen er nadien enigszins van profiteren. Als experimenteel teater vervullen we dus — wat men soms ook moge beweren — toch wel baanbrekend werk. Hoe dan ook De Kelk is nog steeds en nog meer

dan vroeger boordevol teater-entoesiasme gevuld.”

Auteur

De initiatiefnemer — zowat een zestal jaren geleden — om met een niet te overzien risico, maar met een ontzettende dosis wilskracht en doorzettingsvermogen een teaterzaaltje uit de grond te stampen is Rudy Geldhof. Ondertussen is Geldhof in de teaterwereld bekend geworden als auteur. Vorig jaar kaapte hij verscheidene niet onbelangrijke prijzen weg, zoals de Nestor De Tiercéprijs met zijn stuk „Noch vis, noch vlees” en ook de Visser-Neerlandiaprijs. Sinds '75 schrijft hij reeds toneelstukken. Ondertussen heeft hij er reeds zo'n twaalfstal op zijn palmares.

Volgens Geldhof is het feit dat hij over een eigen teater kan beschikken een enorm voordeel. In de loop der jaren is er een spontaan vertrouwen gegroeid tussen regisseur, decorateur en de toneelspelers of -speelsters zelf, wat een ideale voedingsbodem betekent voor de zekerheid dat een eigen produktie zal lukken.

Voor Geldhof betekent het eveneens — wanneer een toneelwerk van hemzelf gemonteerd wordt — de mogelijkheid om zoals hij het zelf omschrijft uit de bron te gaan werken. Voor hem primeert op de eerste plaats de kwaliteit van de gebrachte stukken.

Ondertussen zijn zijn stukken ook doorgedrongen naar andere gezelschappen en teaters. Veel amateursgezelschappen nemen zijn stukken op in hun repertoire en dit jaar speelt teater Bent o.a. het stuk „Noch vis, noch vlees”.

Ook de KVS-Brussel heeft dit jaar een stuk van Geldhof op de affiche staan. In het garageteater Nekkersdal te Laken ging verleden donderdag „Twee vrouwen” in een regie van Charles Branckaert in première.

Het laatste jaar werkt Geldhof ook mee aan een aantal BRT-produkties.

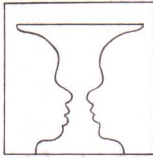
Wat Geldhof schrijft is „volks en herkenbaar” met een sterke inslag van het realisme. Voor hem ligt het aksent minder op het pure engagement en veel meer op het aanduiden van emoties. Wat voor hem belangrijk is, is de uitwerking op het publiek. Hij schrijft omdat — naar hij zelf zegt — hij niet anders kan, en zijn inspiratie wordt geboren in het besef van „een sterk ego en een ongelukkige jeugd”.

Wie het volledig programma of verdere inlichtingen betreffende de abonnementsprijzen wil bekomen, kan zich steeds wenden tot teater „De Kelk”, Langestraat 69 te Brugge, tel. 050-33.28.77 (elke weekdag tussen 13 u. en 17 uur).

Herman HALET

BRUGGE X

G.P.P./4/241

informatieblad teater de kelk

verschijnt tweemaandelijks (uitz. juni-juli)

6de jaargang nr.1, aug.- sept. 1981

verantw. uitg.:

j.cloetens, p/a langestr.69, brugge

JACQUES

DE

FATALIST

JACQUES DE FATALIST

auteur : denis diderot
vertolking : john willaert
roger van kerpel

decor en costumes : john bogaerts
regie : julienne de bruyne
produktie : raamtheater antwerpen

Diderot was een zeer scherpzinnig criticus van zijn tijd. Hij geeft in dit stuk een verlicht beeld van de klasseverhoudingen die al vóór de Franse revolutie aan sterke veranderingen onderhevig waren. Het thema van JACQUES DE FATALIST is dan ook de verhouding tussen meester en knecht: Jacques en zijn meester, Don Juan en Scagnarelle, Puntilla en zijn knecht Matti. Zonder knechten geen meesters, geen meesters zonder knechten. Twee uitersten die elkaar aanvullen, zonder elkaar niet bestaan kunnen, elkaar tegenspreken, met elkaar voortdurend in strijd liggen, het paradoxale onafscheidelijke koppel. De meester gelooft in de vrije wil, in de individuele vrijheid. Voor Jacques is het individu een produkt van omstandigheden. Hij beseft dat veel gebeurtenissen niet te beheersen zijn. Deze hulpeloosheid wordt zijn levensfilosofie: het fatalisme. Die fataliteit maakt van Jacques geen onverschillig mens. "Ik kan het lachen en schreien niet laten", zegt hij. Hij is dankbaar voor de mensen die goed voor hem zijn, opstandig en woedend over iedere onrechtvaardigheid en belediging. Jacques' wereldbeeld is gevaarlijk voor de meester. Het is een wereld in beweging, in evolutie want "alles wat er gaat gebeuren staat hierboven geschreven", het is een grote rol die men beetje bij beetje afrolt. Het stuk speelt zich af op de vooravond van de revolutie. Een historische beweging onafwendbaar op de rol hierboven opgetekend, de vrije wil van de meester is machteloos: dat is zijn fataliteit. De knecht echter moet wachten tot ze met velen zullen zijn, dat is zijn fataliteit: elke individuele opstand komt te vroeg.

Eén grote afwezige: de vrouw. Die leegte wordt opgevuld door erover te praten. De liefde is voor de meester het minst gevaarlijke onderwerp. De redelijkheid heeft er geen vat op. Zij behoort tot het domein der emotie. De politiek, de rechtspraak, de moraal, het bestaan van God zijn gevaarlijke onderwerpen, omdat zij onderworpen zijn aan de kritiek van de rede.

Eén gezamenlijke angst: de doodstraf. De meester voorvoelt het einde omdat zijn bestaan onnatuurlijk is: wordt elke mens niet gelijk geboren? De knecht vreest de doodstraf omdat hij het corrupte van het systeem doorziet en elke denker is een gevaar voor de bestaande orde der meesters. Zal er nog tijd genoeg zijn om tot het einde van zijn verhaal over zijn liefdesavonturen te geraken?

Dit alles met een lichtvoetigheid, een charme, een naïviteit en speelse geestigheid eigen aan een wijze, een clown en aan DIDEROT.

SPEELDATA: 2, 4, 8, 9, 11, 15, 16, 18, 22, 23 en 25 oktober,
telkens om 20.30u

RESERVATIES: teater de kelk, langestraat 69, brugge, tel. 33 28 77
op werkdagen van 9.30 tot 12.00 en 13.30 tot 17.00 en
twee uur vóór elke voorstelling.

KOMEND SEIZOEN

Het zesde speeljaar staat voor de deur. Met man en macht werd opnieuw getracht een volwaardige programmatie samen te stellen. En ik meen : we zijn erin geslaagd.

Vijf reeksen voorstellingen, waarvan drie eigen producties, liggen in het verschiep. De keuze was moeilijk en werd uiteindelijk bepaald door één grote bekommernis : echt, puur en levendig theater brengen.

Gelukkig zijn we U in wereldpremière het nieuw stuk van Rudy Geldhof 'Bob en Liesbeth' te kunnen voorstellen. Gelukkig ook om de schare bekende acteurs op wie Teater De Kelk beroep kon doen : Roger Van Kerpel, John Willaert, Chris Lomme, Werther Vander Sarren, Gerda Marchand, Raymond Willems, Leo Haelterman, Jo Gevers, Herman Verschelden, e.a.

De programmatie ziet er als volgt uit:

1. JACQUES DE FATALIST van DENIS DIDEROT

2. BOB EN LIESBETH van RUDY GELDHOF

Het verhaal van twee succesvolle mensen die elkaar, jaren na een stormachtige jeugdliefde, terug ontmoeten op een oudleerlingenbijeenkomst...

3. STIJLOEFENINGEN van RAYMOND QUENEAU

Het beroemde 'Exercices de style' vertelt een onbetekenend voorvalletje van alledag dat steeds opnieuw in diverse stijlen wordt gevarieerd. En dat gebeurt hoogst inventief en ludiek, met een voorliefde voor groteske en ironie.

4. HET ZEEPAARD van E.G. MOORE

Een kroeg in het havenkwartier. Gertrude, de uitbaatster, en Harry, een scheepsmachinist, knokken hard om te overleven. Beiden verlangen ze aan hun bijna marginale bestaan te ontsnappen. De maatschappelijke consequenties moeten ze er echter wel bijnemen.

5. HE JOE, GEEF HET OP van KAFKA en BECKETT

Een collage van enkele belangwekkende passages uit het oeuvre van beide auteurs.

Op het reisprogramma van Teater De Kelk staan vier producties:

-Katanga Diane van Rudy Geldhof, de succesvolle monoloog met S. Saerens

-Kampioenen van Raul Mestre, over de situatie in Argentinië

-Stijloefeningen van Raymond Queneau

-Eendje, ga je mee ?, een poëzieprogramma met o.a. Rita Lommée

Alle reisproducties kunnen tegen gunstige voorwaarden overal worden gespeeld.

De toegangsprijzen zijn ook dit jaar, ondanks de steeds stijgende kosten, dezelfde gebleven. Voor 100 of 150 fr. beleeft U beslist een gezellige avond. Maar U kunt ook een abonnement nemen : U steunt er niet alleen onze werking mee, voor U komt het nog voordeliger uit ook.

Ons informatieblad krijgt U ook verder, net voor elke première, gratis toegestuurd. Voor wie het nog niet ontvangt, volstaat het onderstaande bonduidelijk in te vullen en op te sturen, of Uw naam en adres telefonisch of tijdens Uw eerste theaterbezoek mede te delen.

Tot binnenkort. Johan Cloetens.

Ook ik wens komend seizoen het informatieblad Teater De Kelk gratis te ontvangen. Mijn naam en adres is:

.....
.....

Rudy Geldhof voltijds toneelschrijver

Brugs volkscafé werd geslaagd teatertje

BRUGGE — Rudy Geldhof, de jonge Bruggeling die zopas de Visser-Neerlandiaprijs kreeg voor zijn onuitgegeven toneelstuk «Noch vis noch vlees», is een unicum in Vlaanderen: hij is beroepsauteur en schrijft niets anders dan toneel. Ons is geen andere Vlaamse toneelschrijver bekend die zich daartoe kan beperken: de meesten schrijven ook proza en gedichten, terwijl ze «in het onderwijs staan» of een ander beroep uitoefenen om aan de kost te komen.

Geldhof, wiens bekroonde stuk in maart 1981 in Antwerpen voor het eerst wordt opgevoerd, hield vroeger een café open waar eerst bals werden gegeven en daarna ook toneel werd gespeeld. «De Kelk» in de Brugse Langestraat is nu bekend in kunstmiddelen en een klein teater zorgt er voor een jaarlijks programma van meestal minder bekende toneelwerken. Voor «zijn» teater schreef Geldhof zijn eerste werken.

«De Kelk» was een oud volkscafé met een grote bovenzaal waar destijds soldaten kwamen dansen en waar boksavonden plaatsvonden. In 1973 vestigde

Geldhof er zich en weldra liep hij met plannen rond om een eigen teater te bouwen. Hij slaagde daarin en in 1977 kon hij starten met een kleine zaal die voldeed aan alle eisen van het toneel. Voordien had hij nog gespeeld zonder podium en met wat schaars licht. Het was echt baanbrekend werk dat hij verrichtte.

Dra bleek ook dat zijn toneelwerken succes oogstten. Ze werden in Tielt, Antwerpen en Brussel gespeeld. Geldhof schreef zo om het jaar één tot twee werken.

Beroeps

Verleden jaar stond Geldhof

voor de keuze. Ofwel moest hij zijn teater en herberg verder beheren maar dan vond hij nog nauwelijks de tijd om te schrijven, ofwel moest hij zijn zaak in andere handen overlaten en alleen nog schrijven. Dat laatste doet hij nu. Hij ging in St.-Pieters wonen. Maar hij blijft voorzitter van de raad van beheer van het teater «De Kelk». Er konden enkele BTK'ers ingeschakeld worden en zo draait het teater nu met mensen die zich volledig kunnen inzetten.

Intussen is de naam Geldhof doorgedrongen in de toneelliteratuur. Hij kreeg de «Nestor De Tièreprijs» voor «Winnaars en verliezers», het beste toneelwerk uit de periode 1978-'79. Het werk werd in Brugge, Gent en Antwerpen opgevoerd.

Een tweede onderscheiding, kort volgend op de eerste is nu de Visser-Neerlandiaprijs. Nu heeft Geldhof tijd te kort. Hij loopt met heel wat plannen rond en moet nog een stuk schrijven voor de KVS, terwijl «Twee vrouwen» nog geprogrammeerd wordt, te spelen door G. Marchand en C. Lomme.

Geldhof blijft Bruggeling. Sommige figuren zoals pastoor Van Haecke, Gezelle en andere Bruggelingen zouden hem wel

kunnen inspireren voor een nieuw toneelwerk. Volgend jaar komt «Bruges la morte» naar Georges Rodenbach klaar. Hij vindt het verhaal van de weduwnaar, op zoek naar zijn dode geliefde, uiterst geschikt voor een toneelstuk. Rodenbach heeft het zelf ooit voor toneel bewerkt in «Le Mariage» maar het stuk werd nooit opgevoerd.

Over de figuren zegt Geldhof: «Er zijn sterke toneelpersonages in het werk van Rodenbach zoals de meid Barbe en zeker de hoofdfiguur. Maar op de planken kan je maar moeilijk de sfeer van de stad in beeld brengen. Ik zal dan ook alles moeten halen uit de dialogen en wellicht minder het beeld van de stad kunnen oproepen. Persoonlijk vind ik wel dat de slet, die de herinnering aan de dode vrouw oproept, te zwak door Rodenbach wordt geschetst. Die vrouw wordt buiten haar wil in het drama betrokken en daar zal ik wel wat aan wijzigen. Er mag gerust een personage bij komen dat de spanning in de relatie verhoogt.»

Geldhof werkt ook voor de televisie. Volgend jaar wordt zijn filmscenario «Lente» naar Cyriel Buyse, verfilmd.

WALTER BAES